

POLITZEILEHT

Nr. 22

*Hooaja
uudisriided*

A/S

℞

TEKSTIILVABRIK

O. KILGAS

E
R
K

Politseileht

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 22 (549)

Tallinnas, 4. detsembril 1939

XVIII aastakäik

KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Liikluspropaganda — H. Tann. — Pimedate juhtumite jälitamismeetod — A. Liit. — Apašš Latouche. — Pimendamise määrusest — R. Vaharo jt.

H. TANN

Liikluspropaganda

Intensiivne liiklusjulgestuse propaganda, mis viimasel ajal kõigis kultuurmaades võtab üha laiema ulatuse, toob inimesile silme ette, missuguse raske sotsiaalse ja ühiskondliku probleemi moodustavad liiklusõnnetused tänapäeval.

Liikluspropaganda loob kodanikes psühholoogilise küpsuse ja huvi liiklusprobleemide suhtes. See on rõõmustav, sest see suunab inimeste mõtete liiklusjulgestuse küsimusile ja sellega koos paraneb julgeolek teedel ja tänavatel, inimesed muutuvad ettevaatlikumaks ja liiklusõnnetuste arv aeg-ajalt väheneb. Ainult propaganda ja juhtnõõridega ei suudeta kõrvaldada kõiki liiklusõnnetusi ega vähendada nende arvu miinimumini. On kindel, et liiklusõnnetuste vastu võitlemise juurde kuuluvad siiski ka välised tegurid, s. o. tehnilise julgeoleku aparaaadi osad peavad töötama täiesti vigadeta, seadusandlus olgu osav ja paindub ning kooskõlas kohalike liiklusalude ja võimalustega. Kui mitte hea tehniline aparaat ei ulata kätt koostööks propagandale, siis kaotab viimane paratamatult oma mõju ja ei anna loodetud tulemusi. Inimeste liiklusteadlikeks kasvatamisel võime teha ükskõik kui suurt tööd, kuid kestvat liiklusõnnetuste vähenemist ei saavutata enne, kui puudub liikluse täielik tehniline raam, mis inimesi otse sunnib korralikkusele ja ei lase liikluses teha eksisamme.

Mis puutub meie maasse, siis võime avalikult öelda, et meie praegune liiklusmääruste korraldus seisab suhteliselt kõrgel tasemel. Mis puutub aga tehnilisse aparatuuri, s. o. julgestus- ja teeoludesse, siis võiks öelda, et seal puudub veel mõndagi. Ka sel alal on meil käimas intensiivne töö, mis lubab loota, et juba kõige lähemal

ajal, hiljemalt tulevaks aastaks, millal meie maanteed läbib kümneid tuhandeid olümpiakülalisi, muutub väline raam meie liikluse ümber täielikuks ja liiklusõnnetuste arv peab vähenema.

Meie liiklusjulgestuse propagandatöö on võrdlemisi noor. Silmas pidades mootorliikluse pidevat suurenemist ja koos sellega liiklusõnnetuste arvulist tõusu, osutus vajalikuks Teedeministriumi Maanteede Talituse juurde asutada eriline ametkond, kelle otseseks ülesandeks on liiklusõnnetuste vastu võitlemine propaganda kaudu, liiklusteadlikkuse sisendamine kõige laiema rahvahulgisse ja liiklusõpetuse levitamine eriti noorsoo keskel. Need ülesanded pandi liikluspropaganda sekretärile, kes kutsuti ametisse 1938. a. veebruaris. Ja sellest ajast algas meil intensiivne liikluspropaganda töö, mille esimeseks ulatuslikemaks avalduseks oli esimene üleriigiline liiklusnädal, mis korraldati sama aasta maikuu. See liiklusnädal kestis seitse päeva ja ta haaras kõik linnad, asulad ja peamiselt koole.

Nädala puhul korraldati liiklusalaseid küsimusi selgitavaid kõnekoosolekuid üle maa, samuti korraldati sel puhul esimene liiklusnäitus, kus rahvast tutvustati liiklusabinõude arenguga, liiklusõnnetuste statistikaga, abinõudega, mis aitavad kaasa liiklusõnnetuste vastu võitlemisel, jne. Teine, viiepäevane liiklusnädal korraldati 13.—17. maini sel aastal.

Liiklusteadlikkuse süvendamiseks jagati viimase liiklusnädala puhul liiklejate eriliikidele — jõuvankrijuhid, jalakäijad, jalgratturid, hobusemehed ja kärumehed — 6-leheküljelisi selgituslehti, mis sisaldasid igale liikluliigile vastavalt 12 põhikäsku. Veel jagati värvilisi liik-

lusnädala selgituslehti „Ära liikle kui peata kana!“. Möistagi, et liiklusnädala puhul olid kõik autod varustatud punase kolmnurgaga, mis kleebiti tuuleklaasile ja millel leidis lause: „Kohustun ettevaatlikult sõitma.“

Nagu juba eelpool tähendasin, on meie liikluspropaganda terav ots suunatud meie noorsoole. Et noortel oleksid liiklusõpetuslikud nõuded alati silme ees, selleks Maanteede Talitus laskis trükkida ja jagada koolides 5-värvilisi tabeleid, neist 2 jalakäijale, 2 jalgrattureile ja 1 hobusemeeste kohta. Need tabelid on kleebitud kõvale papile ja riputatakse koolides seinale õppeabinõuna. Algkoolide 1., 2. ja 3. klassi õpilastele valmistati tunniplaani blanketid liikluspiltidega. Ennekooliealisile — vanusega kuni 7 a. — jagati lasteaedades ja kodudes joonistamisvihukesi, kus vasakul leheküljel on värvides valmis joonistatud õige liiklemine, kuna paremal leheküljel on tõmmatud kontuurid ja lastel tuleb ettejoonistatud kohad värvipliitsiga maalida.

Veel valmistati ja jagati eelkooliealisile margitaolisi kleebitavaid liikluspilte, millede kaudu noored mängides tutvuvad õige liikluse nõuetega.

Peaaegu kõigis kinodes üle maa demonstree-riti liiklusfilme ja esineti selgitavate kõnedega eriti noorsoole.

Oleme püüdnud liikluspropaganda tööle rakendada kõiki moodse aja propagandavahendeid. Eriti tõhusat kaasabi on annud ajakirjandus, kus pidevalt avaldatakse liiklusalaseid õpetlikke ja manitsevaid kirjutisi. Samuti oleme raadio kaudu kuulnud liiklusprobleeme käsitlevaid referaate ja kuuldemänge. Samuti teatrilaval on etendatud liiklusnädala-kohaseid sketše. Ka kirik on osutanud meile kaasabi ja eriti raadio-hommikpalvusis on vaimulikud juhtinud tähelepanu liiklusküsimusile.

Kui veel kõnelda meie liiklusnädalaist, siis peab rõhutama, et sel puhul on rakendatud töhe mitmed asutised: linna- ja maavalitsused, Haridusministeerium, sõjavägi, kaitseliit kõigi oma organitega, tuletõrje, kõik noorsoo-organisatsioonid, Eesti Punane Rist, jõuvankrijuhtide ja motoristide kutseühingud, autoklubi ja veoautoomanike ühing, võimlemisõpetajate selts, Põllutöökoda, lasteaednike ühing j. t. Eriti tuleb välja tõsta meie politseid, kes tõhusalt on kaasa aidanud teostada liiklusnädalaid.

Kui veel meenutada, et liiklusnädalate puhul peeti üle maa nii kinnisis ruumes kui ka vabas õhus hulk kõnekoosolekuid, kus selgitati liiklus-õskuse vajadust, siis kõik eeltoodu peaks andma lühikese ülevaate meie liiklusnädalate tööst.

Möistagi, et liikluspropaganda pole meil piir-
dunud ainult liiklusnädalate korraldamisega. Ei, vaid sootuks vastupidi — liikluspropaganda on ülemaaliselt ja kõigi abinõudega pidevalt jätku-

nud. Ma juba mainisin ajakirjandust, kus pidevalt juhatakse tähelepanu väärnähteile liiklusalal ja antakse nende vältimiseks näpunäiteid. Edasi on peetud enam kui 200 koolis liiklusõpetuse loenguid, samuti on korraldatud loenguid kutselistele autojuhtidele ja mototehnikutele üle riigi. Maanteedel on pidevalt liikumas kolm liiklusjärelvalve ametnikku, kes kontrollivad liiklust ja mootorsõidukeid jne.

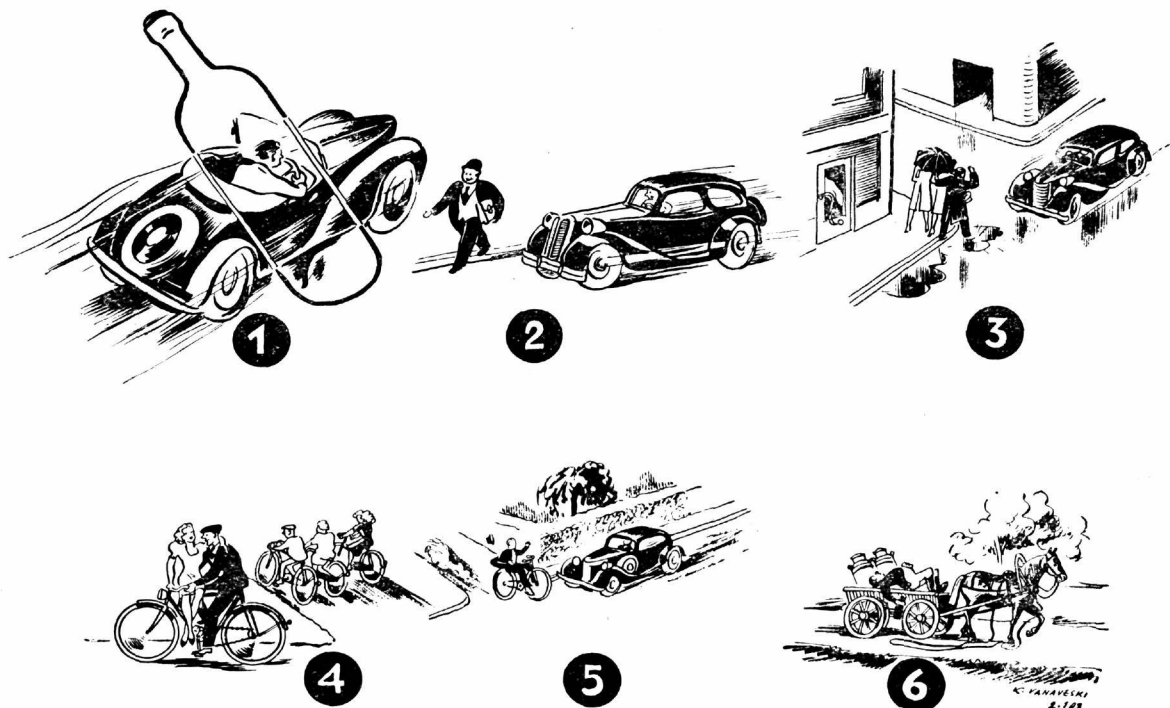
Nüüd võiks küsida, kas liiklusnädalad ja liikluspropaganda on kannud vilja. Eeskätt peab kinnitama, et üldine liiklus meie teedel ja tänavatel on muutunud märksa korralikumaks. Jalakäijad, kelledega liikluskorraldajail ja mootorsõidukite juhtidel oli varemalt palju muret ja tüli, on nüüd ettevaatlikumad ja peavad silmas liiklusmäärusi. Linnades kasutavad nad selleks määratud ülekäigukohti tänavail, jooksevad harva huupi sõidukeile ette ja püüavad võimalust mööda kasutada parempoolset kõnniteed. Võib öelda, et jalakäijate liiklus on asetatud kindlasse raamesse, mis on väga oluline üldise liiklusjulgestuse suhtes. Eriti liiklusteadikeks on muutunud noored, kes annavad koguni täiskasvanuile eeskujuga ja kutsuvad neid korrale. Palju korralikumaks on muutunud ka jalgratturid, kes varemalt ei tahtnud kinni pidada ühestki reeglist. Nüüd püütakse juba vältida maanteedel kõrvuti sõitmist, harva näeb kaht sõitjat ühel jalgrattal ja enamusi jalgrattureist näitab tänavanurkadel korralikult suunda. Üheks paheks on aga jalgratturite juures jäänud veel see, et vanemad armastavad lapsi sõidutada jalgratta taga, pakiraamil, mis on lapse suhtes väga ohtlik.

Kiitust võiks öelda hobusemeeste arvel, kes ei takista enam liiklust, hoidudes paremal pool tee äärel, ja ei tuku enam nii sageli vankreil, jättes hobuse omapead lonkima. Ka tähistatakse pikki koormaid punaste lipukestega.

Nüüd mootorsõidukeist. Nende tehniline korrasolu on märksa paranenud, mis tuleb panna sõidukite sagedase ja nõudliku kontrolli arvele, mida pidevalt teostatakse linnades ja maanteedel. Teatava komplimenti tohiks öelda ka veoautojuhtidele, kes küll veel armastavad oma veoriistu üle koormata, mis lubamatu, kuid kes annavad maanteedel kiiremaile sõidukeile korralikult teed ega takista liiklust.

See oleks üldpilt meie liikluse paranemisest. Kuid sel alal on veel palju tööd, kuni kord jõuame ideaalse olukorrani. Nagu juba eelpool märkisin, on liiklusjulgestuseks vaja propaganda kõrval ka eeskujulikke tehnilist raami ning oludekohast seadusandlust. Need kolm tegurit peavad käima käsikäes.

Peab märkima, et liikluse tehniline raam, eriti teeolud, mis tagavad ohutut ja takistamatut liiklust, paranevad ja täienevad Eestis järje-

Valdava osa liiklusõnnetuste põhjustist moodustab hooletus ja ettevaatamatus. Ka alkoholi tarvitamine sõidukijuhi poolt on põhjustanud suuri õnnetusi. Ülal pildid kujutavad neid asjaolusid, mis põhjustavad peamisi liiklusõnnetusi

kindlalt. Praegu on käimas õgvendused ja tasandused kõigil maanteedel, kõige enam aga tulevasel olümpiateel, kus tuleval aastal kihutab tuhandeid mootorsõidukeid. Üheaegselt teeolude parandamisega, arvan, tuleks meil hoolitseda ka jalgratturite eest, kes maksavad küll oma maksud, kuid liiklusteede suhtes on jäetud vaeslapse ossa. Nimelt puuduvad meil linnades ja asulates eriteed jalgrattureile. Seda asjaolu peaks uute teede rajamisel ja vanade parandamisel tingimata silmas pidama, sest ka 170.000 jalgratturil on õigus midagi nõuda, liiatigi, kui see tuleb suureks kasuks üldisele liiklusjulgestusele. Edasi on vaja, et hobusõidukid oleksid varustatud punaste refleksklaasidega vankripäras, mis väldib mootorsõidukite pealesõitmise udusel ja pimedal ajal. Ka pole liigne, kui vankrid on varustatud plakatitega, millel on tähendatud sõiduki päritolu, s. o. valla- ja talunimetus. Auto liikluses on vaja tugevamat kontrolli criti erasõidukite omanike-juhtide järele, kes tunnevad puudulikult liikluskraavide ja püüavad neid sageli teadlikult ignoreerida. Etteheidet väärrib ka algajate-juhtide liigne enesekindlus, mis avaldub äärmiselt kiirelt kihutamises, millele järgneb vilumatu sõitja paratamatu kraavi-sattumine. Kutseliste veoautojuhtide suhtes on vaja

kehtima panna normeeritud tööaeg, et vältida juhtide üliväsimust, millest on tingitud rooli taga tukkumajäämised ja osalt ka alkoholitarvitamine, et sellega ennast ergutada, kuigi see tegelikult mõjub vastupidi ja toob kaasa õnnetusi.

Jalgrattail ja muil veoabinõudel tuleb keelata lahtiste terariistade, käsi- ja masinavikatite, saagide jne. kaasasvedamine, mis varemalt ja ka tänavau on põhjustanud raskeid õnnetusi.

Veel vaja rõhutada, et liikluspropaganda olgu süstemaatiline ja järjekindel, nagu oleme seni püüdnud taotleda. Kui tahetakse saavutada midagi kestmist, siis on vaja inimesis äratada vaistu ja teadvust nii keerulise ja raske asja suhtes, kui seda on tänapäeva liiklus. Seda aga saab kõige kindlamini teha liiklusnädalatega, kus inimene asetatakse otseselt mühava liikluse keerisesse, kus talle jagatakse teoreetilist ja praktilist nõuannet, kus teda kiidetakse, kui ta käitub õieti, ja laidetakse, kui ta tegi valesti, langetades „peata kana“ staadiumi.

Veel on teha palju tööd, vaja veel kulutada palju jõudu, kuni jõuame ideaalse olukorran kiiretempolises liikluses. Ja seda mitte ükski meil, vaid kõigis maades, kus liigub mootorsõidukeid.

Pimedate juhtumite

JÄLITAMISMEEETOD

Kuuenda grupi moodustavad teo kavatsemise mitmesugused väljendused. Siia kuuluvad ühelt poolt suulised või kirjalised ähvardused süüteo ohvri aadressil, nõupidamised kaaslastega, ettepanekute tegemised kaaslaste hankimiseks jne., teisalt — mitmesugused teo otsesed ettevalmistused.

Kui keegi ähvardab teist tappa või põletada, siis tal peab olema põhjust kättemaksuks. Seega mõeldava ähvarduse asemel niidiotsa kättejhatajaks võiks olla pigem motiiv kui kavatsust reetev ähvardus. Kättemaksulise motiivi juurde jõuame enamasti sel teel, et järelepärimistega püüame selgitada, kellel võis olla põhjust kättemaksuks, s. o. keda süüteost kannatanu kunagi solvas ja millega nimelt. Ent tihti küllalt inime ne ei taipu ise, et ta oma käitumisega täitis kaaskodaniku südame põleva vihaga. Võib-olla ta oma teadmisel talitas täitsa õiglaselt, võib-olla ta ütles kellegi aadressil midagi nalja pärast, mida teine vahetult kuuldes tõlgendas valesti, või mida kohtlane või koguni intrigeeriv pealtkuulaja kandis aadressaadi ette moonutatud kujul. Mainitud allikaist on pärit palju kurjust ja viha, mida inimesed kannavad oma kaaskodanike vastu ja mis tihtigi otsivad väljendust kättemaksulisis kuritegelisis aktes. Seepärast süüteost kannatanu või tema lähemad omaksed kunagi ei tea loetleda kõiki vihamehi, kelledelt võidi oodata kättemaksulist tegu.

Kuid „millest süda täis, sellest suu räägib,“ eriti siis, kui ollakse mõnevõrra „auru all“. Nii paljastuvad ka salavaenlased, peamiselt oma tuttavate keskel ning viimaste kaudu saavad avaldatud ähvardused resp. vihakandmised laiemalt teatavaks. Seega pimedail juhtumel, kui näib olevat tegemist kättemaksuga, on küllalt põhjust järelekuulamiseks, kas keegi ükskõik kelle vastu ei ähvardanud süüteost kannatanut. Kõik ähvardajad tuleb siis võtta kontrollimisele eelmiste ja veel järgnevate gruppide asjaolude kohaselt.

Nõupidamisi ja läbirääkimisi kaaslastega võidakse juhuslikult pealt kuulda või sellesisulisi kirju näha ja lugeda. Neist võidakse ka headele tuttavatele edasi rääkida (näit. kuritegelisis ringkonnis) või neile lähedalseisvais (näit. prostituiteide, salaviinamüüjate) ringkonnis, nimetades isikuid võib olla nende hüüdnimedega (hüüdnimede kartoteek!). Mainitud ringkondi tuleb seepärast teadetekogumisel arvestada. Juhuslikult kuuldust ja nähtust räägitakse aga harilikult ka teistele, ja seepärast pole üleearune ümbruse inimestega nelja-silma all kõneldes küsida neilt ka seda, kas pole olnud kuulda nõupidamisist või sellele vastavate kirjade saatmisest või saamisest.

Ettepanekud kaaslaste hankimiseks jäävad harilikult omavahetele, kui neile pole järgnenud loobumine või kui need pole tehtud eespoolmainitud ringkondadesse kuuluvate isikute kuuldepiirkon-

nas. Juhtub ka ettepanekuid, milledest loobutakse või mis tehti „oma kambas“, ja seepärast maksab kulutada suud ka selleks, et küsida inimesilt, kas pole selliseid kuulduisi. Kui aga osatakse luua ja ülal pidada mõistlikke, isikukohaseid suhteid mainitud ringkondadega, kes kuuluvad „oma kampa“, siis tihtigi võidakse ammutada häid andmeid, mis mitte üksnes ei võimalda toimitud süütegusid paljastada, vaid neid ka õigeaegselt ära hoida.

Meie Kriminaalseadustik tunneb tahtlikke või ettevaatamatuid süütegusid. Tahtlike süütegude suhtes pole tähtis, kaua tahtlus kestis. Jälitamistehniliselt seisukohalt tuleb asjale vaadata teisiti. Silmapilkselt tekkinud ja teostatud süütegusid jälitamistehnika nimetab juhuslikeks, milledele vastandina tuntakse pikemalt ettekatsetatud, põhjalikult läbimõeldud ja ettevalmistatud süütegusid.

Teo otseste ettevalmistuste all tuleb mõista piilumist (maakuulamist), kordasaatmise vahendite muretsemist ja kohaletoimetamist resp. ülesseadmist, takistuste kõrvaldamist ja tunnistajate eemaldamist.

Ettekatsetatud vargusist on selgunud, et vargad mõnikord kas isiklikult või oma kaaslaste kaudu otsisid välja õige ohvri, s. o. vaatlesid või kogusid teateid, kellel on varastamisväärsed vara ja kus ning kuidas seda hoitakse. Vaatlemisi ja teadetekogumisi toimetatakse muidugi õige tavaliste ja tähelepanu mitteääratavate ettekäändete all, näit. kerjamise, tööotsimise, söögi-, joogi- või öömaja palumise, agendina, kirjan-duse levitajana jne. esinemise ettekäändel. On olnud juhtumeid, kus varas või ta abilise sobitasid tutvust majateenijatega, et nende kaudu hankida andmeid pererahva jõukusest, vara hoiupaigast ja majakorrast. Seepärast pimedail juhtumel, kui näib olevat tegemist läbimõeldud ja ettevalmistatud teoga, kus kõik tipp-topp klappis, tuleb käsitleda süüteost kannatanut kui ka kõiki tema kodakondseid mainitud piilurite suhtes, s. o. kes üldse viimasel ajal külastasid maja ükskõik millisel põhjusel, ning kaalutleda, kas keegi neist ei vaja lähemat selgitamist. Tundmatuist külastajast selgitada isikukirjeldused, tarbekorral näidata majarahvale registr. kurjategijate päevapilte.

Teo kordasaatmise vahendite soetamisest oli juttu juba kolmanda grupi puhul — müümine, valmistamine, laenuksandmine, kaotamine, äraviskamine jne. Kuid nende kohaletoimetamine resp. ülesseadmine võib mõnikord torgata silma kõrvalseisjale ning muutuda sellega niidiotsa andjaks. Näit. süütamiste puhul süütematerjali kohaletoimetamine (asjaolude kohaselt) eriti siis, kui juurdepääs oli võimalik ainult teatavaile isikuile. Võtame kas või Müncheni õllekeldri atentaadi, kus põrgumasina monteerimine ja õige aja peale seadmine oli võima-

lik ainult teatavaile isikuile. Kas „teatavaid isikuid“ oli vähe või palju, see tähendab ainult seda, kas politseil tuleb joosta ja selgitada vähem või rohkem.

Mitmete varguste puhul on selgunud, et aknad ja ukсед, millede kaudu varas tungis sisse ja mis tavaliselt alati olid haagistatud või rii-vistatud, olid vargusööl lahti haagistatud või rii-vistatud ja nimelt seestpoolt. Seda oli eelmisel päeval sooritanud varas või ta abiline. Kõigi isikute selgitamine seega, kellel oli võimalus takistust kõrvaldada, võib juhatada kätte tundma-tu teo kordasaatja. On olnud ka juhtumeid, kus korteriomanik telefoniteel välja kutsuti mingil ettekäändel, või talle saadeti kino või teatripilet ning tema äraolekut kasutati sissemurdmiseks. Kui öövaht või valvesõdur joodeti täis ja siis sooritati vargus, siis tasub selgitada viinapak-kujat. Kui tehases tekkinud tulikahju puhul selgus, et eeskirjades ettenähtud kustutusvee aam oli täidetud petrooleumiga, siis ilmesti näib ole-vat tegemist soovitud tagajärje saabumise takis-tuse kõrvaldamisega, ühtlasi ka soovitud taga-järje soodustamisega.

Ühel juhtumil, kus poeg tappis oma elatanud vanemad, et vabaneda elatise maksmisest, selgus muu seas, et poeg oli saatnud oma naise ja poja — ainsad peale mõrvari ja ohvrite majas, just selleks päevaks ostma pojale rõivaid. See asja-olu ühes muuga kinnitas kahtlust mõrvari vastu. Taolist võib juhtuda ka siis, kui omanik kavatseb süüdata oma maja kindlustussumma kätte-saamiseks, keegi kavatseb vägistada naisterahva, kelle kutsub külla, valerahategija kohtab levita-jat, reetur reeturit jne.

Siia peab lülitama ka juhtumid, kui kõrval-datakse kindlustatud vara (viiakse teise kohta) enne selle hoiukoha süütamist. Kas keegi nägi ja keda nägi?

Teo füüsiline mõju toimijas-sse (kõik füüsilised muudatused, mis paratamatult tekivad teo kordasaatja juures toimitud teo taga-järjena) moodustab seitsmenda niidiotsaandjate grupi. Toimitud süütegu esijoones toob kaasa mõnesugused füüsilised või ka hingelised muuda-tused süüteo ohvri juures, kuid tihti tekitab ta muudatusi ka süüteo kordasaatja enese juures. Muudatused võivad leida aset ta kehal, talle kuuluvail esemeil ja talle kuuluvate esemete ko-guses.

Kuidas mainitud asjaolud võiksid saada nii-dotsa andjajaks pimedail juhtumeil?

Asja korraldati E. Punase Risti juures esmaabi kursusi politsei- ametnikele. Pildil kursusist osavõtjaid ja lektoreid

Muudatused teo kordasaatja ke-hal. Teo kordasaatja sai kehalisi vigastusi. Näit. tungiti sisse läbi akna, mille ruut purusta-ti. Raamis olevail klaasitükel või aknalaual leidub verd — sissetungija haavas oma käsi, kaela või nägu klaasiservade vastu. Tapmise puhul leidub laibal võitluse märke (v. „Kurit. jälgimine“ lk. 83) — ka mõrvariil võivad leiduda võitluse märgid (haavad, verevalumid, kriimustused, muhud, rebestatud rõivad). Süütamise puhul (kui tarvitati kiirustavaid süütamisvahen-deid — bensiini, petrooleumi, põletispiiritust) süütaja võis põletada katmatuid kehaosi, kõrve-tada habet, juukseid (ka rõivaid). Hirmutatuna teolt, ta hüppas kõrgelt alla ja võis saada vi-gastusi. Valmistades valeraha, ta võis määrada käd värviga jne. Kõigist mainitud kehalisist muudatusist peab tähendama, et need tekkisid teo kordasaatmisega, seega neid võidi märgata pärast teo kordasaatmist, kuna need enne teo kordasaatmist puudusid.

Kui vaatlusega või üldse olmastikust selgub, et teo kordasaatja võis saada tõsisemaid vigas-tusi, mis vajavad arstiabi, siis tingimata tuleb järele pärida haiglaist, arstidelt ja velskreilt, kes pärast teo kordasaatmist tarvitasid nende abi. Näit. linnatänaval leiti tapetu, kel verine puss käes. Järelepärimisega haiglaist selgus, et kriitilisel ajal oli toodud ühte haiglasse mees pussihaavaga. Too mees osutuski pussitajaks.

Muil juhtumeil tasub koguda teateid, keda

Esmaabi kursusel hap-niku hingamisaparadi käsitamise katsetamine

üldse märgati pärast järjekordset pimedat süütegu arvatava või mõeldava kehavigastusega resp. kehalise muudatusega.

Muudatused teo kordasaatjale kuuluvail esemeil. Näit. tapmise puhul verd satub mõrvari rõivaile või tapmiseks kasutatud riistadele (v. „Politseileht“ nr. 21, S. Kuresoo „Mitte õnnetusjuhtum, vaid mõrv“), võitluses ohvriga ta rõivad rebenevad. Vt. ka „Kurit. jälgimine“ lk. 84 „Teopaigalt külge hakanud ained“. Mainitud muudatused evivad alati suurt süüd tõendavat väärtust, kui kahtlus mõnel teisel põhjusel langeb kellelegi. Iseseisvate niidiotsakättejuhatajatena need võivad figureerida vaid siis, kui muudatused on küllalt silmatorkavad. Mõnikord torkab kaaskodanikele silma muudatuste, näit. vere kõrvaldamine või varjamine. Nii sulane, kes öösel oli sooritanud naaberkülas mõrva, äratas hommikul peremehes kahtlust veriste pükste pesemise läbi.

Weingart jutustab ühest murdvargast, kes oma vargusretkil kandis kaasas pudelikeselega verd, mida tilgutatakse varguskohale aknalauale ja põrandale, et seega tekitada muljet, nagu varas oleks saanud haavata ning seega juhtida eneselt kahtlust.

Muudatused teo kordasaatjale kuuluvate esemete koguses. Tema esemete hulgas puuduvad need esemed, mis jäid teopaigale (v. kolmas grupp) või mida ta kasutas süüteo kordasaatmiseks ning viskas siis ära või hävitas. Kaaskodanikud võivad seda märgata ning hoolas teadetekogumine seega ka siin võib anda tulemusi. Näit. ühe maanteel toimitud röövmõrva puhul leidsid tapmiskohal maantee poris saapajäljed, mis suundusid läheduses oleva alevi poole. Jäljed olid suurendatult, keade eritunnustega. Kriminaalametnik rääkis loost mitmel pool alevis, mis muidugi äratas suurt tähelepanu elanikkonnas. Varsti töid koolilapsed ametnikule paari vanu saapaid, mis nad jõekaldal mängides leidnud silla alla peidetuna. Saapad sobisid täpselt mõrva kohalt leitud jälgedega. Näidanud saapaid alevi elanikele, leidsid peatselt isik, kes neid oli näinud kellegi hulkuri jalas. Hulkur palunud kinkida talle kantud saapaid, näidates sealjuures jalas olevaile, mis tööpoolest vajadis uuendamist. Hulkur tabati ja ta osutuski mõrvariks.

Teiseks — teo kordasaatja valdusse satub süüteoga omastatud vara. See asjaolu võib mitmel viisil saada tundmatu toimija avastajaks.

Mida teeb teo kordasaatja riisutud varaga?

Kõigepealt ta võib seda ise vahetult kasutada. Näit. varga perekond sööb varastatud toiduaineid. See võib naabreid äratada kahtlust, kuna perekond teati tundvat puudust ja ühelgi perekonnaliikmest pole teadupärast teenistust. Varastatud rõivaid, jalgratast, tööriistu kasutatakse (tihti paraku küll tublisti ümbertehutl). Kui varas pole tulnud väga kaugelt, siis omanik võib oma asju juhuslikult varga käes näha, varga naabrid aga, kuulates vargusest ja sellest, mis varastati, omakorda võivad tunda kahtlust asjade päritolu suhtes. Kui jälitaja jõuaks kõik seegused tähelepanekud ja kahtlustused teada saada, siis varguste avalikustegemise protsent kindlasti tõuseks, seda eriti väikelinnades, agulites ja maa olukorras.

Edasi järgneb riisutud vara müük. Kogemused näitavad, et süüteoga omastatud vara tihti müüakse vanaasjade kauplusse, vanakraamiturudel kui ka laatadel, väärisesemede aga ka kullaseppadele. Politseiametnikud, varustatult

varastatud või röövitud asjade nimekirjadega, kontrolligu järjekindlalt mainitud kohtades müügile toodud asju ja nõudku, et ostjad teeksid müüjate isikud kindlaks.

Ka riisutud vara vedu võib saada teo kordasaatjale reetjaks. Nii alles hiljuti kukkus üks vargajõuk sisse öösel varastatud suurema partii karusnahkade edasitoimetamisel raudteel. Teine näide: murti sisse rätsepaärisse ja viidi ära hulk kangaid. Saak oli seevõrd rohke, et selle äravedamiseks vajati tingimata voorimeest. Küsitleti linna voorimehi. Nende hulgas leidsid üks, keda tundmatud isikud olid kriitiliselt ööl palganud kangaste veoks. Ta juhatas kätte koha, kuhu kangad viidi, ja sealt edasi selgusid ka vargad.

Riisutud vara varjamine. Mõnikord varas viib riisutud vara esiootsa pandimajja või raudtee käsipakkide hoiuruumi või tuttava juurde. Kutseline varas harva viib riisutud vara otse oma korterisse. Seepärast politseil tuleb sageli külastada pandimaju ja käsipakkide hoiuruumi, et selgitada, kas sinna pole toodud viimasel ajal riisutud vara. Kui toimimisviis reedab kutselist varast, siis suunata teadetekogumine kutseliste elukorterite ümbrusse, selgitades, kas kellegi juurde pole toodud kraami.

Mõnikord varas peidab riisutud vara metsa, heinaküüni, kraavi jne., kust see leitakse juhuslike isikute või politseiametnike poolt. Seesuguseid juhtumeid tuleb korraldada leiukohal peidetud valve ning oodata kuni varas tuleb saagi järele. Meie praktikast on teada mitu seesugust vargatabamist.

Hulk vargusi selgub sedaviisi, et ühe varguse kaudu saadakse jälile tervele varguste seeriale, kusjuures varga või seni tundmatu varguse vastuvõtja juurest leitakse paljude varguste läbi omastatud asju. Need vargused võivad olla toimitud suuremas piirkonnas pikema aja kestel, mistõttu kohalikul politseiametnikul käiks üle jõu selgusele jõuda, mis varga laos on tööpoolest varastatud ja mis mitte. Seepärast krim.-politseis peetakse varastatud asjade kartoteeki ja Tallinna Krim.-politseis lisaks kohapealsele veel varastatud asjade üleriigilist keskkartoteeki. Viimane märgib üles ainult hinnalisemad ja kindlate tunnustega esemed. Mainitud kartoteegid tuleb varga lao avastamisel alati appi võtta. Vt. ka „Politseileht“ nr. 16 s. a., P. Kompus „Riisutud vara süütegija avastamisvahendina“.

Raha riisutud varana võib avastada teo kordasaatja, kui rahamärkide numbrid on teada. Riisutud rahade numbrid tuleb teatada rahasutisile, avalikele kassadele, äridele jne., paludes maksmistel teatada numbreid silmas pidada. Hiljuti meil selgus üks röövmõrvar selle võtte abil. Raha võib ka meelitada väljapaistvale kulutamisele, prassimisele, mis äratub kaaskodanike tähelepanu ja saab nende kaudu agarale jälitajale teatavaks.

Kaheksanda grupi moodustab teo psüühiline mõju teo kordasaatjale. Süütunne kordasaadetud teost, südametunnistuse piinad ja kartus avalikustuleku ja oodatava karistuse eest.

Mis annab tunnistust süütunde olemasolust?

Rahutus ja kartus, rusutud ja segane olek, teiste inimeste küsitlemine, mida teatakse süüteost ja kui kaugel ollakse jälitamisega, mõnikord ka enesetapmiskatse või enesetappine.

Noormees poos enese Patkulli trepi külge. Ta taskus leidsid sedel, milles ta teatas, et ta olevat röövimise sihiga tapnud oma töökaaslase ning

Surnutepihal

mälestame surma läbi manalasse varisenud
politseiametnikke ja teenijaid:

Pol. pol. komissar Narvas	Artur Tamm	surn. 11. II 39
Krim.-assist. Petseris	Eduard Leitu	" 8. IX 39
konstaabel	Johannes Teras	" 12. IV 39
konstaabel	Karl-Johannes Püssa	" 18. VIII 39
konstaabel	Jaan Tirgu	" 1. XI 39
pr.	E. Voogma	
asjaajaja	Richard Meister	" 18. VI 39
kordnik	Jaan Lember	" 7. V 39
kordnik	Kaarel Kaasik	" 20. XI 39

laiba peitnud. Südametunnistuse piinad sundivat teda enesetappimisele. Ta töökaaslase laip leiti juhutatud kohast.

Keegi teine noormees pärast külas aset leidnud röövmõrva ilmutas silmatorkavat rahutust. Politsei tähelepanu juhiti sellele asjaolule. Noormees võeti ülekuulamisele ja ta osutuski mõrvariks.

Edasi: ootamatu elukoha muutmine ilma näilise põhjusega, välimuse muutmine, valenime all esinemine, katsed takistada süüteo avastamist ja jälitamiskäiku, süüteo jälgede ja asitõendite kõrvaldamine, valejälgede tegemine, valetunnistajate otsimine ja õigete tunnistajate äraostmine, kahtluse juhtimine süütule, nõuküsimine tuttavalt, kuidas peaks talitama jne., ning lõppeks ülestunnistamine tuttavaile või ametivõimudele.

Teadetekogumine peab selgitama, kas kellegi juures tulid ilmsiks need või teised sisemise süütunde märgid.

Dr. Weingart soovib võtta eeskujuna jahimehelt, kes klopib vastu põõsast, et välja ajada sinna varju pugenud jahilooma, s. o. käituda nii, et politsei tegevus ja agarus ärataks rohkem tähelepanu, käia majast majja ning küsida inimesi pea-pealt, teatada loodetavatest tagajärgedest ajalehtedes. Kõik need abinõud arvatavasti häirivad tõelist teokordasaatjat ja ta arvatavasti teeb mingi lolluse, mis teda reedab. Siiski peab soovitama iga kord enne hästi kaalutleda, kas see võte on otstarbekas.

Äraandjaks võib saada ka teeseldud rahulik-kus ja ükskõiksus. Näit. maal oli varastatud

heinu. Kriminaalametnik, kogudes asja kohta teateid, sattus meestegrupile, kes kaevasid ühiselt kraavi. Ta rääkis meestelegi vargusest ja küsis nende arvamist. Mehed kõik peale ühe jätsid töö seisma ja hakkasid elavalt varguseasja arutama, üks aga, vaevalt vastanud ametniku tervitusele, ei näinud huvi tundvat asja vastu ning jätkas hoolega tööd. See paistis ametnikule imelikuna ning äkki tekkinud idee tõttu ta kutsus mehe kõrvale ja pani talle ootamatult ette heinavargus üles tunnistada. See sündiski ametniku mitte vähemaks üllatuseks.

Eelmine kirjutis aetas metoodilisse ritta võrdlemisi suure arvu mitmesuguseid asjaolusid ja võtteid, mis tuletatuna kordasaadetud süüteo kogu olmastikust, võivad pimedal juhtumil juhtida kahtlust teatavale isikule või teatavaile isikuile. Seejuures peame tunnustama, et nende hulgas pole ainsatki seesugust, mis oleks kasutatav igas olukorras, vaid üks neist aitab meid ühest juhtumist üle, teisel juhtumil tulevad arvesse uued kombinatsioonid ja lahendused. See asjaolu sunnib meid põhjalikult uurima iga uue süüteo olmastikku ja põhjalikult kaalutleda, mis siin võiks juhtida tundmatule toimijale lähemale.

Olgu veelkord juhitud tähelepanu sellele, et lõppev kirjutis käsitas pimedate juhtumite jälitamist algmomendil, vaadeldes ainult neid võimalusi ja olukordi, mis võiksid juhtida esimese kahtluse varju kellelegi. Kas see kahtlus muutub süüdistuseks, see oleneb sellest, kui võrd lähed korda koguda kahtlustatava vastu süütõendeid.

(Lõpp.)

APAŠŠ LATOUCHE

(Pariisi allilma elupeegel)

Vaatamata meie korduvaile pärimisile loobus ta täpsemate näpunäidete andmisest. Mõni päev pärast seda omapärast juhtumit olime Colbert'iga parajasti hulkumas „La Villette'is“, kui äkki kuulsime appihüüet. Tõtanud kohale, leidsime ühe mehe lamamas maas, siidraht mässitud ümber kaela. Vaatamata sellele, et viisime ta kohe lähemasse apteeki ja tegime talle kunstlikku hingamist, ei tulnud ta enam meelemärkusele. Mees, kes oli nii julmalt tapetud mõnesaja sammu kaugusel tänavliiklemisest, osutus jõukaks suurärimeheks Jacques Dubois'aks. Meie järelpärimisele selguski, et ta oli äsja lõunasta-

Dr. Locard — maailma kuulsamaid kriminaliste, praegu töötab Lyonis. Käesoleva kirjutise autor H. Ashton-Wolfe kuulub tema arvuka õpilaspere hulka

nud ühe ilusa ning suurekasvulise daami selt-sis, kelles tundsin Latouche'i uue sõbratari ja Bel-Ami endise armukese. Kahtlemata oli see kindel, et apašš kasutas teda söödana.

Mis meid üllatas ning otse vihale ajas, oli see, et meie ei suutnud enestele selgeks teha, millisel kombel terve see jõuk oli „haihtunud“. Ehkki see õieti polnud minu töö, veetsin ma siiski terve nädala Rousseau' ja Colbert'i seltsis, tuhnides läbi iga kahtlase kohviku või varjulise tantsupaiga. See oli ühel õhtul hilja, kui ma Seine'i kai lähedal silmasin päästearmee mehi ning naisi siirdumas oma tavalisele ringkäigule. Nad lükkasid ees käru, millel asus hiigelkatala täis aravart suppi. See supijaotamine oli neil kujunenud harjumuseks. Isegi Pariisi viletsamais urkais on see haruldane nähe, et need õilsad ja omakasupüüdmatud inimesed saavad toore kohtlemise osalistsiks. Neile lähenedes nägin ma oma suureks üllatuseks, et salkkond ulakaid tegi nende kulul inetut nalja. Äkki üks

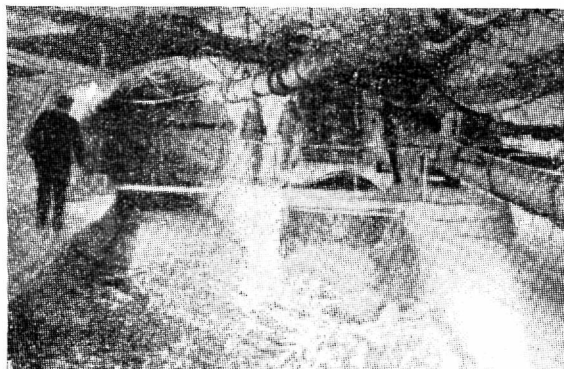
nõtker ning painduv kogu kargas üle uksele ja vajus tormina hämmastunud hulguste kallale ja paiskas nad mõne hoobiga laiali. Tervitades jalgu ning käsi, tegi see tundmatu rüütel nii kohutavat hävitustööd oma vastaste ridades, et need pagesid, ilma et oleksid kätte tasunud. Äkki pead paljastades kummardas ta sügavalt supiandjatele. Kui tundmatu pani müüsi taas pähe, langes tänavlaterna valgus talle otse näkku. Oma üllatuseks tundsin temas ära Latouche'i! Et mul oli vastumeelt kasutada seda veidrat vaprusmomenti ta tabamiseks, siis jäin ma kannatlikult ootama, kuni viimaks see väike salgake jätkas oma katkestatud teekonda. Niipea kui käru oli silmapiirilt kadunud, suunasin oma sammud tema poole. Ta toetus vastu silla käsipuud ning keeras parajasti plotskit. Taskust paberossi tõmmates palusin temalt tuld. Esimest korda tundsin ma nüüd hirmu tema ilmetu pilgu ees. Ma märkasin, et ta vahtis uurivalt mu käele, kui ma võtsin tuld ta tikult. Läitnud paberossi, naeratas ta kurjalt, näidates mu riideile, ta tähendas: „Kas teete tööd?“

Vastuseks ma eitasin, seletades, et olen olnud juba pikemat aega töötaja. „Kena! Et Teil on aga puhtad käed, siis soovitaksin ma Teile ka edaspidi jääda ilma tööta!“ tähendas ta järsult naeratades. Tundsin puna näkku tõusvat häbist ning alandusest. Ma olin tõesti unustanud mustaks määrada oma küüned. „Kuid pagana pihta!“ jätkasin ma edasi. „Naistele ei meeldi ju räpased käed.“ Siis järgnes pikem vaikus, enne kui ta mulle vastas tähendusrikkalt: „Parem siis juba ärge püüdkegi neid määrada!“ Mul oli selge, et ta varitses iga mu vähimatki liigutust; ning ma aimasin, et ta on hästi relvastatud. Kuid sellest hoolimata ei võinud ma teda minna lasta, sest äkki meenusid mulle kõik need õnnetud ohvrid, keda see inimkoletis oli saatnud teise maailma. Nüüd tõmbasin oma vile välja. Kuid enne kui ma suutsin selle suhu pista, langes hiiglasuur must kämmal mulle õlale ning kiskus mult vile. Samal hetkel tõsteti mind maast üles, nagu poleks ma kaalunud naelagi, ja visati üle madala plangu otse voolavasse jõkke. Siis meenus mulle, nagu oleksin ma näinud koledat nägu, mis sarnles gorilla omaga ja vahtis mulle ammuli sui järele. Siis pidin ma võitlema kiire ning tugeva vooluga. Kui ma viimaks kaldale jõudsin läbimärjana ning märatsedes vihast oma äparduse üle, võisin ma Colbert'ile ainult jutustada, kui hõlpsasti mind kahjutuks tehti. Colbert kuulvas mind tõsiselt ning tähendas: „Teil oli õnne, et pääsesite veel eluga! Ma olen kuulnud tollest neegrist, kes heitis Teid jõkke. Teda kutsutakse Crik-Crak'iks, sest ta murrab inimluid just riginal-riginal. Õudusest käisid mul külmajudinad üle selja. Ta on pärit Senegaalst ning oli verejanulisimaid jõugu liikmeid, kellede juhiks oli Bel-Ami,“ jätkas ta. „Ma mõistan Teie suuremeelset liigutust, et te ei võtnud Latouche'i siis kohe kinni, kui ta parajasti kaitses päästearmeelasi. Ent see oli siiski juhus, millist niipea enam ei kordu.“

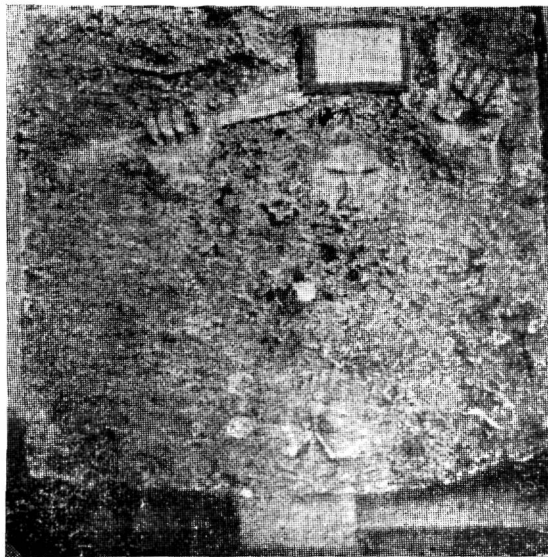
Kohtamine minuga oli nähtavasti sundinud Latouche'i ettevaatusele, sest nüüd otsisime teda asjatult. Siis tuli hämmastav uudis, et ilus pärijanna ja seltskonnadaam Enid Hardy oli salapäraselt kadunud. Ta oli sünnilt prantsuse kanadlane, kelle isa oli olnud rikas metsakaupmees ning jätnud kogu oma hiiglavara oma veetlevale tütrele. Alistudes oma prantsuse vere häälele, sest ta ema oli olnud pärit Normandiast, Enid Hardy oli asunud elama Pariisi, kus ta terve hooaja kestel hämmastas seltskonda oma toredate vastuvõttudega. Tung elamuste järele oli teda sageli sundinud külastama „Ladina linnaosa“ ja boheemlikku Montmartre'it, kus ta sageli tantsis mitmesuguseis lokaales kahtlaste kaaslaste ringis. Kuid ühel ööl ei tulnud ta enam koju.

Uurimine tõi päevavalgele üllatava asjaolu: tol ajal, kui kriminalist oli teda taga otsimas rüüpses apaššide peiduurgastes, oli Latouche ise, tänu oma haridusele, veetnud aega noobliit riidetatuna moodse tango tantsimisega kõige kallimais Montmartre'i lõbustuskohtades, nagu „Tabarin'is“ ja teisis taolisis kohtades. Enid Hardy oli nähtavasti armunud roimaris, sest teda oldi ühel päeval nähtud viimast korda pärast seda, kui ta oli pangast toonud suurema summa raha. Ning pärast õhtusööki „Abbaye Thélème'is“ tantsis ta südaööni tema seltsis. Sestsaadik polnud keegi teda enam näinud. Kardeti, et neiu oli tapetud ja paljaks röövitud. Kõigest sellest hoolimata ei saanud me mingit kindlat juhist, mis oleks meile võimaldanud leida tema peidupaika.

Tol ajal oli ta pelgupaigaks, nagu ma seda veel mäletan, „Bibi-hauakamber“ (caveau de Bibi). Dr. Bertillon tuli viimaks otsusele, et peidupaika tuleb rünnata. Ma läksingi ta juurde ja avaldasin talle oma arvamist käesoleva asja kohta. Ma arvasin, et vaatamata sellele, et Latouche'i polnud enam näha üheski kohvikus ega peiduurkas, pidi ta ikkagi veel viibima Pariisis. Ta äkiline kadumine võis olla seletatav vaid sellega, et ta oli avastanud mõne uue ja kindlama maa-aluse pelgupaiga. Alles hiljuti oli toime pandud terve rida mõrvu, mis andsid kinnitust sellest, et allilma kodanikud olid eriti aktiivseiks muutunud just neis kohtades. Terve rida pangakäskjalgu meelitati lõksu, surmati või haavati. Mitmed neist kadusid aga jäljetult. Maa-alune hauakoobas „Caveau“ oli ühenduses avarate roiskveekanalitega, ning paistis täitsa tõenäosena, et mehed, keda olime varem Romainville'is näinud harrastamas oma kuri-

Maa-alune roiskveekanal, mille kaudu Latouche mitmel korral pääses tabajate küüsisist

Latouche põgenemisel kukkus ja tema kukkumispäigast võeti kipsijäljend, mille kaudu tehti kindlaks tema isik

tegelist kutset, olid avastanud maa-aluseid käike, väljapääsudega paljudele tänavatele.

„Kuid näib, et on midagi kindlamat, kui vaid oletus, mis sunnib Teid mõtlema sellele „Bibi hauakambri (Caveau'le),“ ütles Dr. Bertillon, kui ma olin lõpetanud oma seletuse. „Jah, seda küll,“ vastasin ma kindlalt. „Maapank teatas täna hommikul kriminaalpolitseile, et üks nende ametnikest, kes oli saadetud arveid sisse kasseerima, ei tulnud enam tagasi. Viimast korda nähti teda de Lappe'i tänaval Bastiilia lähedal. Siis oli tal veel kolmes kohas käimata. Üks neist, kelle juurde ta pidi veel minema, on itaallane Collodi, kes peab maa-alust seentelava.“

Mu ülemus noogutas peaga. „Või nii. Kenal! Ma räägin kohe Dufresne'iga. Pärast annan ma Teile teada, mida ta otsustas.“ Mu kõneluse tulemuseks oli see, et Colbert, Rousseau ja ma ise saime käsu minna otsekohe uurima seda küsimust. Sel ajal, kui Rousseau siirdus tugeva politseiüksuse saatel „Bibi-hauakambri“, mina ühes Colbert'iga suundusime itaallase Collodi maja poole. Leppisime kokku, et niipea, kui oleme mehed paigutanud sissekäikude juurde valvepostidele, astume majja.

Juhtumil, kui mõlemad kohad oleksid olnud maa-aluses ühenduses, nagu ma seda arvasin, oleksime pidanud kinni püüdma kõik need, kes oleksid püüdnud põgeneda mõne käigu kaudu.

Meie koputustele ei järgnenud mingit vastust. Siis murdsime ukse lahti ja astusime sisse. Maja oli tühi. Avaras maa-aluses võlvialuses, kus asusid seentelavad, leidsime hiljutise tegevuse jälgi. Hiigel-raudahi, mida tavaliselt tarvitaakse sarnastes kohtades kestva temperatuuri hoidmiseks, hõõgus veel tulipunasel ning oli täis tuubitud kokse. Hoolimata sellest, et otsisime maja ja keldri risti ning põigiti läbi, ei leidnud me midagi. Colbert hakkas juba arvamata, et oleme valejälgedel. Olime juba lahkunud, kui koer, kelle olime enestega kaasa võtnud, hakkas ägedasti haukudes ühes võlvialuses kraapima auku. Kummardudes augule, mille loom oli kraapinud, me nägime mitut läikivat metallist eset. Need osutusid üheks terasest lukuks, ketiks ning pandla jäänusteks, mis olid olnud kõrge kuumuse käes. (Järgneb.)

Pimendamise MÄÄRUSEST

Kauges tagalas asetsevaile elu- ja tööstuskeskusele teostab õhuvaenlane kallaletunge nii päeval kui öösel. Õhukaitse relvade mõjusa tõrjetule tõttu on pommituslennukid sunnitud õhurünnakuid päeval teostama suurelt kõrguselt, 4000 kuni 5000 meetrilt. Seetõttu kujuneb pommitamine ebatäpseks ning suur arv allaheidetud lennupomme langeb mürgist kõrvale. Päevasele õhurünnakuile seltsib veel teine pahe, s. o. kaitsja hävituslennukite tegevus, mis vaenlase pommituskadrilli lähenedes tõusevad õhku ja kasutades hävitajate suurt kiirust, painduvust teotsemises ning tugevat relvastust, sünnitavad vaenlase pommitajatele tunduvat kahju.

Päevaste pommitusretkedega seoses olevate ohtude vältimiseks ja õhustpommituste teostamiseks madalamalt kõrguselt kasutab õhuvaenlane meelsamini öisi õhurünnakuid. Viimaste kasuks räägib veel see asjaolu, et öised õhustpommitused oma ootamatusega, kahjutu-

lede ja pommiplahvatuste efektidega omavad elanikkonnale hoopis suuremat mõju kui päevased õhurünnakud. Traatside katkemise ning ühes sellega teadmatusse tõttu on pimedal ajal kabuhirmu tekkimise võimalused suuremad, mis takistab üldist korra alalhoidmist ning kodanliku õhukaitse tegevkondate tööd.

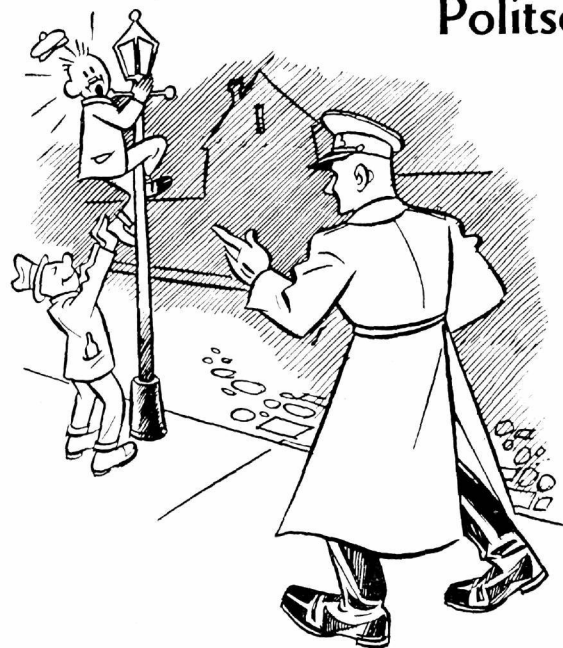
Vaenlase pommituslennukeile öistel õhuretkedel orienteerumise, s. o. kindla tee suuna ja märkide ülesleidmise raskendamiseks on tarvilik läbi viia valgustustulede pimendamine sedavõrd, et valguskuma ei oleks nähtav õhust ründavale vaenlasele.

Pimendamise ettevalmistamise ja korraldamise põhimõtted on kindlaks määratud Siseministri poolt 10. novembril s. a. antud Pimendamise määrusega kodanliku õhukaitse alal.

Määruse mõistete kohaselt on pimendamine kohustuslik kogu riigi territooriumi ulatuses, nii

Tihti kaevatakse, et politsei käitub südametult. See on täiesti õige, sest sageli peab ta vaese mehe käest ära kiskuma tema „igapäevase leiva“.

Ka pole sugugi ilus, kui kordnik segab end kodanike tegevusse, kui need vabatahtlikult ja parimas meeolus sooritavad linna pimendamise harjutusi.

Politseinike „si

linnas kui maal, territoriaalvetes ja õhuruumis. Pimendamisele kuuluvad igasugused valguskuma levitavad valgusallikad, nagu elamute, asutiste, ettevõtete, tööstuste, avalikkude hoonete, tänavate, platside ning hoovide valgustustuled, tuled lahtise taeva all, sõidukitel, veokitel, laevade ja tuletornide valgustus- ning signaaltuled jne.

Pimendamise teostamisel on kaks ajajärku: 1) piiratud valgustus ja 2) täielik pimendamine.

Piiratud valgustus saavutatakse asula ja tööstusrajoones kõigi vähem-tarvilike valgustusallikate kustutamise või katmisega, nii et asula kohalt ei tõuseks üles kiirgavat tulekuma. Selliste tuled hulka kuuluvad: reklaam- ja iluvalgustus, äride valgustatud vaateaknad, suurem osa tänavvalgustusest, tööstuste, asutiste ja elamute aknad, tulikud ja lennuliinide tähistamiseks ülesseatud valgustustuled j. m. Sõidukite ja veokite tuled, samuti signaaltuled raudteedel, sadamates ja lennujaamades kaetakse sel määral, et liiklemist ei takistataks ja et nende tuled kiirgamine poleks kaugelt nähtav.

Täielik pimendamine saavutatakse aga kõigi väljast nähtavate tuled kustutamisega.

Piiratud valgustusele tuleb üle minna sellest ajast peale, kui elanikke on võimude poolt hoiatatud vaenlase võimalikest õhurünnakuid. See hetk saabub välispoliitilise pinge ajajärguga, millal võib oodata sõjategevuse puhkemist.

Täielikule pimendamisele minnakse üle siis, kui õhuvaatlusteenistuse kaudu või muul viisil on saadud teateid vaenlase lennukite lähenemisest linnale, alevikule või suurtööstusrajoonile.

Valgustatud akende katmises piiratud valgustuse ja täieliku pimendamise juures pole vahet. Õhuohu ajajärgu saabumisel tuleb nii linnas kui maal nende ruumide aknad, kus pimeda ajal süüdatakse tuled, katta niivõrd tihedate katetega (eesriietega, luukidega või paberist katetega), et valguskuma poleks nähtav väljapoole. Eluruumide akende katmisel pole erilisi raskusi, kuna paljudel kortereil on tihedad aknakatted olemas ja hädakorral, kui pole muud katet käepärast, võib valgustatud akna ette riputada teki või mõne muu tiheda riide või paberi. Pikemaid ettevalmistusi nõuab tööstushoonete, kus töötatakse pimeda ajal, valgustatud akende pimendamine, sest suurkätiste hoonetes on väga palju aknaid.

Tänavate, platside ja hoovide valgustus tuleb nii korraldada, et nende tulesid oleks võimalik momentaanselt kustutada jõujaamast, ilma et seeläbi kustutataks hoonete sisemisi valgustustulesid. Osa tänava valgustustulesid jääb põlema piiratud valgustuse ajajärgul. Need on tuled liiklemisrohkeil risttänavail suuremates linnades, nagu Tallinnas ja Tartus. Väikelinnades aga, kus trammi- ja autobuseliinid puuduvad või mehaaniliste sõidukite liiklus väike, pole tarvi-

metu" teguviis

Hoopis julm on see teguviis, kui politseinik „rahuliku elaniku“ koputab välja tema „korteri-“st, kõige magusama une pealt.

Täiesti laiduväärt on aga niisugune lugu, kui politseinik peab kinni inimesed, kes kõige otsemat teed tahavad sõita „paradiisi“.

dust osalise tänavvalgustuse järele. Liiklemis-
rohkeil risttänavail põlemajätud valgustustuled
kaetakse pealt laiade katetega ja piiratakse
valguskiirte levik ka külgedel nõnda, et valgus
langeks vaid allapoole ja tulekuma poleks nähtav
kaugemale kui 200 m. Tänavvalgustuse gaasituled
kustutatakse õhuuhu ajajärgu saabudes
täielikult, kuna gaasivalgustus ei võimalda õhu-
vaenlase lähenedes gaasitulede kiiret kustuta-
mist gaasijaamast. Piiratud valgustuse juures tä-
navale põlemajätud valgustustulede asukohad
määratakse KÕ piirkonna või KÕ jaoskonna
juhi poolt ja märgitakse vastavates KÕ kava-
des. Arvestades meie linnade väikest liiklust,
võiks selliseid tulesid olla õige piiratud arvul.

Sõidukite ja veokite valgustustulede katmi-
seks tarvitatakse mitmesuguseid katteid. Liht-
samad neist, mida võib valmistada kodusel teel,
on auto, autobuse, mootor- või jalgratta later-
nale asetatav tihedast riidest, plekist, vineerist,
linoleumist, papist või mõnest muust valgusti-
hadast aineist kate, millel 5—8 sm pikkune ja ühe
sentimeetri laiune pilu, mis kaetud tumesinise
klaasiga või riidega. Kate kinnitatakse laternale
riidest või mõnest muust siin nimetatud mater-
jalist muhvi abil ja kinnitatakse aasadega,
konksudega või traadiga laterna külge. Lihtsam
on tarvitada tugevast riidest muhvi, mida sam
hõlpsus kinnitada laternale krookpäela abil.

Et sõiduki või veoki kate pilust helkiv val-
gusevihk poleks õhust nähtav, on tarvis kinni-
tada kate ülemise ääre külge kate materjalist
valmistatud kumer nokataoline v a r i. Vari peab
olema pilust mõne sentimeetri võrra pikem ning
ulatuma oma kumerate äärtega kate servadele
vähemalt kuni pilu keskkoha kõrguseni. Selli-
selt valmistatud vari katab pilust helkiva val-
gusevihi sõiduki või veoki liikumisel ning seis-
misel ka tõusval pinnal.

Autobuste, trammide, autode ja reisirongide
sisemiste tuled katmiseks piiratud valgustuse
juures tarvitatakse tumesinist riidet või paberit,
mis nõrgestab tunduvalt nende tuled kiirga-
mist.

Tulede pimendamist ei teostata mitte ainult
kodanliku õhukaitse kohustuslikes linnades, ale-
vikes ja suurtööstusrajoones, vaid k o g u r i i g i
t e r r i t o o r i u m i l. Pimendamine tuleb nõnda
läbi viia, et õhuvaenlane ei leiaks ainustki val-
gustatud orientiiri. Seepärast on keelatud pi-
mendamine ajajärgul igasuguste tuled süüta-
mine ja põletamine lahtise taeva all.

Pimendamist on kohustatud korraldama ja
pimendamise teostamise eest hoolitsema asu-
tiste, ettevõtete, tööstuste, korterite, majade ja
nende piirkondade, samuti sõidukite ja veokite,
laevade, tulikute jne. omanikud, juhatajad, ju-
hid või nende asetäitjad. Tänavate valgusalli-
kate pimendamine korraldatakse ja teostatakse

tänavvalgustuse korraldaja poolt. Pimendamise
ja piiratud valgustuse korraldus ja seadised
peavad olema niivõrd hästi ette valmistatud, et
igal ajal oleks võimalik viivitamata teostada
täielikku pimendamist.

Pimendamise aja üleriigilises ulatuses või
riigi üksikuis osis määrab Siseminister. Kiirjuh-
tumeil võivad pimendamist otsustada KÕ ring-
konnis või nende osis vastavad ringkonnajuhi-
d, samuti KÕ jaoskondades — jaoskonnajuhi-
d, kandes ette oma korraldusist alluvuse järjekor-
ras Siseministrile.

Pimendamise korraldus, selle algus ja lõpp
antakse kodanikele teada politsei kaudu. Sel-
leks võib kasutada raadiot, müürilehti, ajakir-
jandust, KVS virgatseid jne. Õhuuhu o o t e a j a
väljakuulutamise momendist või õ h u a l a r m i
korral teostatakse pimendamist viivitamata ja
ilma erikorralduseta pidevalt igal ööl, alates
päikese loojangust kuni päikese tõusuni, kuni
pimendamise korralduse muutmiseni.

Pimendamise korralduste teostamisega seos-
es olevad kulud kantakse asutiste, tööstuste,
ettevõtete, korterite, majade või nende piirkon-
dade, sõidukite, veokite, tulikute, laevade jne.
omanike poolt.

Pimendamiseks ettevalmistatavad korraldus-
tööd peavad olema lõpetatud ja tarvilikud pi-
mendamisvahendid soetatud hiljemalt 1. jaan-
uariks 1940.

Pimendamise korraldamise ja teostamise jä-
relevalvet teostavad politseivõimud.

Elanike harjutamiseks liiklemisel pimedas on
KÕ ringkonnajuhtidel õigus korraldada alluvas
ringkonnas või selle üksikuis osis pimendami-
se harjutusi Siseministri teadmisel ja loal, et
harjutada kodanikke pimendamise distsipliinile
ja kontrollida, kuivõrd hästi on asutiste, ette-
võtete, elamute, sõidukite omanike jt. poolt ette
valmistatud pimendamise nõuded ja kuivõrd li-
bedasti toimub üleminek täieliku valgustuse
juurest piiratud valgustusele, täielikule pimen-
damisele ja ümberpöörduks.

Tänavliikluse õnnetuste vältimiseks väga pi-
medal õil on kasulik, et enne pimendamisele
üleminekut võõbataks üle trotuaariäärsed täna-
vanurkadel lubjaveega ning laterna-, telefoni- ja
teistele postidele ning puutüvedele liiklusteede
ääres tehtaks samal viisil valged kraed umbes
meetri kõrgusel maapinnast. Lumisel ajal pole
selle järele tarvidust, kuna lumiselt pinnalt hel-
gib niikuinii rohkesti valgust.

Kuna pimendamise olud igas linnas, samuti
hoonetes on isesugused, siis pole pimendamise
määruse eeskirjadega antud pimendamise teos-
tamise tehnilisi üksikasju, vaid vastavate juht-
nõõride andmine on pandud määrusega KÕ
ringkondade ja jaoskondade juhtidele.

Äsja korraldati Tallinna linna uues tuletõrjehoones kodanliku õhukaitse instruktorite kursus, millest võttis osa ka politseiametnikke. Pildil kursuse lõpetanud instruktoreid ja lektoreid

Tartu Politseiametnike Kogu perekonnaõhtu

21. novembril s.a. korraldas Tartu Politseiametnike Kogu oma liikmeile ja kutsutud külalisile perekonnaõhtu „Vanemuise“ kontsertsaalis. Perekonnaõhtu oli ühtlasi mõeldud ka Kogu tegevuspiirkonnas asuvate politseiasutuste 21. aastapäeva tähistamiseks, kuigi sellele ei soovitud anda ametlikku ilmet.

Kogu esimees prefekt V. Roovere pöördus ametnikkonna ja külaliste poole lühikese, kuid sisuka kõnega, ära märkides kaasaegseid raskusi rahvaste peres, mis mõju avaldavad ka meie kodumaale. Edasi avaldas prefekt kindlat lootust ja optimismi, et meie suudame ka tulevikus edukalt ületada kõik raskused, kui vastastikuselt arusaamises ja heatahtlikus koostöös hoidume üksmeelselt kokku.

Tervitanud ametnikkonda aastapäeva puhul, prefekt V. Roovere luges ette ka kohalikelt ametisikuilt saabunud õnnesoovid. Tervitused olid saatnud Tartu linna peal kindral A. Tõnisson, Tartu maavanem H. Lauri, Tartu Ringkonnakohtu esimees J. Sassi, 2. Diviisi Staabi ülem kolonel J. Kurvits, kolonel J. Lukas, Tartu maleva pealik kolonel R. Aks, NKK Tartu ringkonna esinaine E. Saral j.t.

Prefekt V. Roovere kõnele järgnes orkestrilt hümn, mida koosviibijad mõjukalt kaasa laulsid.

Järgnes perekonnaõhtu eeskavaline osa, milles esitati ettekandeid politseiorkestrilt hr. O. Jõelaidi juhatusel, politsei meeskoorilt ja

meeskvarterilt konstaabel E. Kink'i juhatusel, trompetisoolosid konstaabel H. Ojamaa'lt ja paar tantsu „Vanemuise“ teatri tantsurühmalt.

Kõik ettekanded võeti vastu elava poolehoiu ja rohke aplausiga.

Vaheaegadel leidis elavat külastamist kõrvalruumis ülesseatud rikkalik loterii-allegri, kus kedagi ei jäetud ilma võiduta. Politsei Naisringi liikmete nobedad näpud olid valmistanud üle 200 nägusa käsitöö, millele lisandusid suuremate võitudena siidvaipu, ülikonna- ja kleidiriideid, suur kott saiajahu ning palju muid väärtuslikke esemeid. Võitis vähemalt iga teine või kolmas loos, mis pärast loterii müüdi läbi lühikese ajaga ja kõik olid rahul oma õnnega. Tujuküllane koosviibimine ja tants politseiorkestri võluvate helide saatel kestis hilisööni.

—ste.

Juhiseid koduseks võimlemiseks

E. KOLMPERE

XII järg.

Juhiseid harjutajaile.

1) Vaata joonist, loe läbi allpooltoodud harjutuse kirjeldus ja talita selle järgi; 2) täida harjutusi numברי järjestuses ja selliselt, et ei tekiks pikki vaheaegu üksikuile harjutusile; 3) kasuta vaheldumisi ühel päeval üht tunnikava, teisel — teist; 4) harjuta iga päev; 5) 6—10 × tähendab — harjuta vähemalt 6 korda; 6) kere painutamisel või kallutamisel hingavälja, ja sirutamisel — sisse; 7) P. + V. tähendab, et harjutust tuleb täita parema ja vasaku käe või jalaga, või et harjutust saab täita kahele poole; 8) kus on joonisel spiraalikuju-line märk, siis vetru 3—4 korda.

Tervisnõuded: 1) harjutaja kandku võimalikult kerget riietust, mis harjutamist ei takista. Riietuse juures jätta ära igasugused esemed, mis takistavad vereringlust harjutusil (nagu sukahoidjad, vööd j.m.); 2) harjutada värskes õhus või ruumis, kus on puhas õhk; 3) tujuta või väsinuna mitte harjutada; 4) äsja söönud mitte harjutada (pärast söömist võib harjutada võimlemises 1½—2 tunni möödumisel, millal toit enamvähem seeditud); 5) pärast võimlemist pesta keha sooja või toas seisnud veega, kuivatades ja hõõrudes keha kareda rätikuga. Pärast pesemist kohe riietuda.

Harjutuste kirjeldus.

23. tund (joonised vasakul).

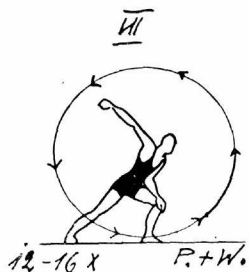
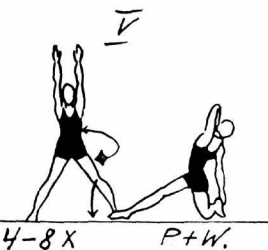
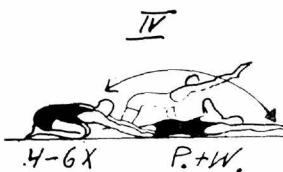
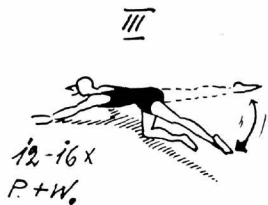
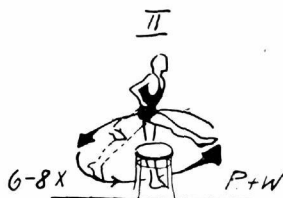
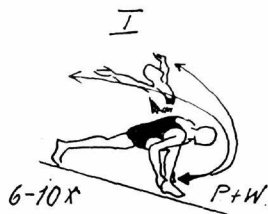
I harjutus: väljaasteasendis ette, ülakeha painutatud taha ja käed hoitud ülal laiali, painutada ülakeha alla ja haarata kätega etteasetatud jalast pahkluu kohalt. Harjutus täita nii vasaku kui parema jala väljaasteasendis ä 6—10 korda.

II harjutus: asetuda püstasendisse, käed puusal, madala pingi või tooli lähedale küljega, ja ringitada pingil asetsev jalg hoogsalt üle pingi. Harjutus täita vasaku ja parema jalaga ä 6—8 korda.

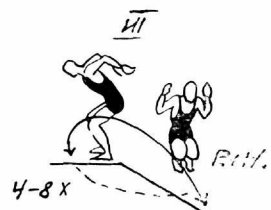
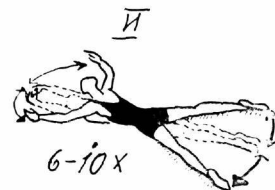
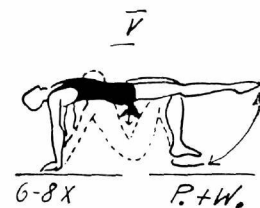
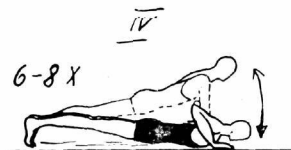
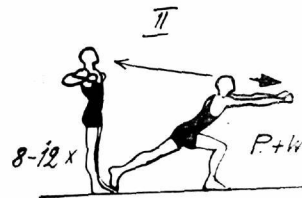
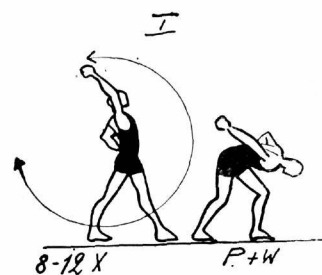
III harjutus: laskuda paremale põlvele ja toetuda kätega põrandale, sirutada vasak jalg taha üles ja hõljutada see hoogsalt paremale ja vasakule 12—16 korda. Sama täita ka parema jalaga.

IV harjutus: põlvitus-isteesendis, käed toetatud ette põrandale, viia keharaskus ette vasakule käele, tõstes samaaegselt parem käsi üles, seejärel laskuda aeglaselt rinnuli põrandale. Harjutus täita ka toetudes paremale käele. Täita ä 12—16 korda.

V harjutus: laias harkseisus, käed ülal, laskuda vasakul põlvel põrandale ja pöörates keha paremale, haarata parema käega vasaku jala kannast. Sama täita ka laskudes pare-

23. tund

24. tund

Politsei teenistusalased kolmevõistlused Narva prefektuuris

Politseiüksuste vahelised teenistusalased kolmevõistlused Narva prefektuuri administratiivpiirkonnas korraldati käesoleval sügisel Jõhvis ja Narvas.

Võistluste kavas oli 1000 m jooks täies rakkemes, kusjuures jooksu lõpposal tuli osavõtjail lasta sõjapüssist 5 lasku lamades käelt 200 meetrilt laskuri rinnakujusse, seejärel 50 m jooks gaasitorbikus ja käsigranaadi täpsusvise 30 m kaugusel olevale 5-ringilisele märkjoonisele.

Võistlustulemuste arvestamisel võeti aluseks keskmine jooksuaeg, mis nooremaile ametnikele oli 6 min. ja vanemaile 7 min. ja mis andis 500

male põlvele ja haarates vasaku käega parema jala kannast. Täita 4—8 korda.

VI harjutus: harkseisus, käed hoitud rinnakõrgusel ees ja jalakannad põrandal, vetruda ülakehaga isteasendis üles alla. Täita 8—12 korda.

VII harjutus: vasaku jala etteasteasendis, vasak käsi toetatud vasakule põlvele, ringitada parem rusikas-käsi tagant ülalt-alla, ette-üles-taha. Harjutus täita 12—16 korda nii parema kui vasaku käega.

24. tund (joonised paremal).

I harjutus: vasaku jala sammseisus, parem käsi rusikas ülal, vasak käsi puusal, teostada parema käega hoogne löök ette-alla-taha ühes samaaegse ülakeha painutusega ette-alla. Täita 8—12 korda nii parema kui ka vasaku käega lüües.

II harjutus: püstasendis, käed rusikas rinnal, teostada hoogne väljaaste ette, sirutades samaaegselt käed rinnakõrgusele ette. Täita 8—12 korda nii vasaku kui parema jalaga välja astudes.

III harjutus: püstasendis, tõsta parem põlvest painutatud jalg üles vastu rinda, sirutades samaaegselt käed üles. Täita 10—14 korda nii parema kui vasaku jalaga.

IV harjutus: tugilamangasendis, laskuda rinnuli põrandale ja seejärel käsi sirutades tõsta keha üles. Täita 6—8 korda.

V harjutus: isteasendis, jalad põlvedest kõverdatud labajalaga põrandal ja käed toetatud seljataga põrandal, tõsta keskkeha üles ja sirutada üks jalg ette kere pikendusjoonele. Harjutus täita 6—8 korda nii parema kui vasaku jala sirutamisel.

VI harjutus: rinnuli-lamangasendis, käed ees sõrmseongus, tõsta ülakeha ja viia käed ja jalad laiali ja lähteasendisse tagasi. Täita 6—10 korda.

VII harjutus: teostada täismurkseid hüppeid vasakult paremale ja paremalt vasakule. Täita 4—8 korda.

Võistleja granaadiheitel

punkti, kuna kiirema või halvema aja saavutamine andis vastavalt edu- või kaotuspunkte. Iga lasketabamus andis juurde 100 edupunkti ja käsigranaadi tabamus märkjoonisel ringidesse 100 kuni 500 edupunkti, kuna 0 lasketabamus, samuti käsigranaadiga märkjoonise mittetabamine andis 100 kaotuspunkti.

Nimetatud võistlusist osavõtt oli kohustuslik kõigile meesametnikele kuni 40 aasta vanuseni, välja arvatud kõrgemad ametnikud, mistõttu oli rohkearvuliselt osavõtjaid. Võistlus sooritati teenistusriietuses ja rakkemis, kusjuures eripolitsei ametnikud kandsid harilikku tänavriietust.

Võistlused toimusid Narva ja Jõhvi garnisoni laskeradadel.

Politseiüksuste vahel oli võistlus äärmiselt pinev, samuti ka individuaalselt võistlejad ületasid juba varem kaasvõistlejate poolt saavutatud tulemused üksikute punktidega, mistõttu võitjate selgumine oli kuni viimase võistluspäevani lahtine ja küsitav. Kuni viimase võistluspäevani juhtis politseiüksusist võistlusi suure ülekaaluga kriminaalpolitsei, kuid mõne võistleja ebaõnnestumise tõttu suutis poliitiline po-

Võistleja tulejoonel

Seersant V. KAUTS

15. novembril s. a. suri Piirivalve Petseri Jaoskonna I järgu kirjutaja seersant Veli Kauts.

Seersant V. Kauts sündis 8. detsembril 1912 Pärnumaal Tori vallas. Üldhariduse omandas H. Treffneri gümnaasiumis, mille lõpetas 1931. a. Sama aasta suvel astus sõjaväeteenistusse ja määrati Kuperjanovi Üks. Jalaväepataljoni. Peale noorte kursuse lõpetamist ta lähetati aspirantide kursusele. Lõpetas kursused 1932. a. nooremseersandina raskekuulipilduja alal. Pärast kursuse lõpetamist teenis 7. Jalaväerügemendis. Sõjaväeteenistusest vabastati sundaja ärateenimise tõttu 26. juulil 1932.

Piirivalve teenistusse astus seersant V. Kauts kaadriallohviterina 1. oktoobril 1933 ja määrati Petseri Jaoskonda valvuri ametikohale. 1. märtsil 1936 määrati sama jaoskonna I järgu kirjutajaks. Seersandiks kõrgendati 1937. a. Oma otseste ülesannete kõrval võttis osa Piirivalve Allohviteridekogu ja Allohviteride Laskespordi Ühingu tegevusest.

Teda jäid leinama abikaasa ja kaasteenijad piirivalves.

Puhka rahus!

R. U.

litsei juba kindlaks võitjaks arvatud üksusest mööduda ja kindlustada enesele esikoht, missuguse koha ta omas ka möödunud aastal. Pinevas võistluses saavutas politseiüksusist esikoha Narva Poliitiline Politsei üksus üksikmehe keskmise tulemusega 1012,2 punkti, kuna teiseks jäi Narva Kriminaalpolitsei 979,4 punktiga ja kolmandaks Narva Raudteepolitsei jaoskond 852 punktiga.

Individuaalselt olid parimad: vanem-assistent A. Piirisild, Narva Kriminaalpolitsei, tulemusega 1365 punkti, 2. van.-kordnik A. Võrno, Narva 1. pol.-jsk., tulemusega 1298 punkti ja 3. konstaabel J. Nurk, Jõhvi pol.-jsk., tulemusega 1279 punkti.

Võitjale üksusele oli Politseiametnike Keskkogu poolt välja pandud väärtuslik rändauhind, suur karikas, mida tuleb võita üksusel 5 korda, ja selle võitis käesoleval aastal Narva Poliitiline Politsei, kes oli ka möödunud aastal karikavõitjaks.

Ametlik osa

SISEMINISTRI KÄSKKIRJAGA

24. nov. s. a.

on vabastatud ametist oma palvel, arvates 1. detsembrist 1939, kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tartus August Austa, vanaduspensionile mineku puhul.

Kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas Artur Hindoala on ametist vabastatud teisele teenistuskohale ülemineku puhul.

Teenistuse huvides on paigutatud ümber arvates 1. detsembrist 1939: kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Pärnus Kaarel Tanner — samale ametikohale kriminaalpolitsei komissari juures Haapsalus, palgaga XXI palgaastme järgi, ja kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Valgas Karl Ersto — samale ametikohale kriminaalpolitsei komissari juures Viljandis, palgaga XXIII palgaastme järgi.

Arvates 1. detsembrist k. a. on määratud:

1) kriminaalpolitsei vanem-assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas Andres Anier — XVIII palgaastmesse;

2) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas Karl Mullas — kriminaalpolitsei vanem-assistendiks, palgaga XIX palgaastme järgi;

3) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas Voldemar Jäaku — XX palgaastmesse;

4) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas Karl Utsu — XX palgaastmesse;

5) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas Eduard Kääpakust — XXI palgaastmesse;

6) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas Johannes Tarmula — XXI palgaastmesse;

7) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas Lüdia Eritlane — XXI palgaastmesse;

8) Tartu-Valga prefektuuri vanem-kordnik Artur Liivak — kriminaalpolitsei assistendiks kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas, palgaga XXII palgaastme järgi;

9) Tallinna-Harju prefektuuri vanem-kordnik Arnold Juurik — kriminaalpolitsei assistendi kohustetäitjaks kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas, palgaga XXII palgaastme järgi;

10) Jaan Nurgakivi — kriminaalpolitsei assistendi kohustetäitjaks kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas, palgaga XXII palgaastme järgi;

11) Karl Kõiv — kriminaalpolitsei assistendi kohustetäitjaks kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas, palgaga XXII palgaastme järgi;

12) Ilmar Sirgoja — kriminaalpolitsei assistendi kohustetäitjaks kriminaalpolitsei komissari juures Tallinnas, palgaga XXII palgaastme järgi;

13) kriminaalpolitsei vanem-assistent kriminaalpolitsei komissari juures Haapsalus Otto Heinlaid — XVIII palgaastmesse;

14) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Haapsalus Artur Haava — XX palgaastmesse;

15) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Haapsalus August Naglas — XX palgaastmesse;

16) kriminaalpolitsei assistent kriminaalpolitsei komissari juures Haapsalus August Võsamaa — XXI palgaastmesse;

17) kantseleiametnik Elmar Redel — kriminaalpolitsei assistendiks kriminaalpolitsei komissari juurde Tartus, palgaga XXII palgaastme järgi, ja

18) Lääne prefektuuri Vormsi rajooni konstaabel Rein Veere — kriminaalpolitsei assistendiks kriminaalpolitsei komissari juurde Valgas, palgaga XXII palgaastme järgi.

POLITSEITALITUSE DIREKTORI

KÄSKKIRJAGA 22. nov. s. a.

on kriminaalpolitsei assistent Artur Hindola määratud oma palvel Tallinna-Harju prefektuuri Tallinna 3. ja linnaümbruse jaoskonna V rajooni konstaabliks, arvates 25. novembrist s. a.

Narva prefektuuri Narva linna IX rajooni konstaabel Harri Voitk ja Narva linna XI rajooni konstaabel Heino Roomeri on määratud palgale XXII palgaastme järgi, arvates 1. detsembrist s. a.

Viljandi-Pärnu prefektuuri Pärnu linna I rajooni konstaabliks on määratud sama prefektuuri kordnik Helmuth Luik, kes lõpetanud Politseikooli kõrgema klassi kursuse 21. juunil 1938, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 25. novembrist s. a.

Narva prefektuuri Narva linna X rajooni konstaabliks on määratud Tartu-Valga prefektuuri kordnik Ralf Paris, kes lõpetanud eksternina Politseikooli kõrgema klassi kursuse 21. juunil 1938, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 25. novembrist s. a.

Narva prefektuuri Kohtla I rajooni konstaabliks on määratud endine konstaabel Eduard Muhk, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 25. novembrist s. a.

Viljandi-Pärnu prefektuuri Orajõe rajooni konstaabel Heino Kihno on paigutatud ümber oma palvel ja huvides Suislepa rajooni konstaabliks, arvates 1. detsembrist s. a.

Viljandi-Pärnu prefektuuri Orajõe rajooni konstaabli kohustetäitjaks on määratud sama prefektuuri kordnik Elmar Tamme, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 1. detsembrist s. a.

Käskkirjad 8. nov. s. a. nr. 35 § 4 ja 11. nov. s. a. nr. 37 § 7 A. Arusaar'e määramisest Lääne prefektuuri Kärkla linna rajooni konstaabliks, lugeda maksvusetuks.

Lääne prefektuuri Karuse IV rajooni konstaabliks on määratud Narva prefektuuri kordnik (endine konstaabel) August Arusaar, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 15. novembrist s. a.

Lääne prefektuuri Kärkla linna rajooni konstaabliks on määratud endine konstaabel Georg Tattar, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 1. detsembrist s. a.

Lääne prefektuuri konstaablite tegevuspürikondade ja rajoonide nimetuste muudatuste tõttu lugeda, arvates 10. novembrist s. a.:

Meie juubilare

Kriminaalkomissar E. Hansar 40-aastane

23. novembril s. a. pühitses kriminaalkomissar Petseris E. Hansar oma 40. sünnipäeva.

Juubilar sündis Viru-Roelas 23. nov. 1899 õpetaja pojana. Alghariduse omandas Viru-Roela algkoolis, kus tema isa oli koolijuhatajaks. Lõpetanud algkooli, astus 1913. a. õppima Rakvere poeglaste gümnaasiumi, kus pidi õpingud lõpetama 1918. a. vabadussõja algamise tõttu. Vabadussõjast võttis E. Hansar osa vabatahtlikuna ratsapolgus.

Politseiteenistusse astus juubilar 1. märtsil 1921 agendina Kaitsepolitsei Viru jaoskonda, 15. juunil 1922 läks ta kriminaalpolitseisse Narva, kus teenis algul agendina, hiljem assistendina ja vanem-assistendina kuni 10. okt. 1934, millal määrati praegusele kohale — kriminaalkomissariks Petseri. Kriminaalkomissar E. Hansar on oma ametialal tuntud tubli ja algatusvõimelise töömehena, kuuludes meie kriminalistide pere esimesisse ridadesse, olles samal ajal hinnatud ka oma alluvate ja kaasametnike poolt kui tasakaalukas ja õiglane inimene.

Soovime lugupetud juubilarile jõudu ja edu ka edaspidiseks tööks!

1) Asuküla rajooni konstaabel Robert-Artur Saar — Asuküla I rajooni konstaabliks;

2) Noarootsi rajooni konstaabel Martin Tarem — Noarootsi I rajooni konstaabliks;

3) Oru rajooni konstaabel Jüri Laurits — Oru I rajooni konstaabliks ja

4) Ridala rajooni konstaabel Jakob-Eduard Lassur — Ridala I rajooni konstaabliks.

Raudteede prefektuuri Tallinna V rajooni konstaabli kohustetäitjaks on määratud sama prefektuuri allkonstaabel Eduard Kaer, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 1. detsembrist s. a.

Raudteede prefektuuri Narva rajooni konstaabli kohustetäitjaks on määratud sama prefektuuri allkonstaabel Henn Reimal, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 1. detsembrist s. a.

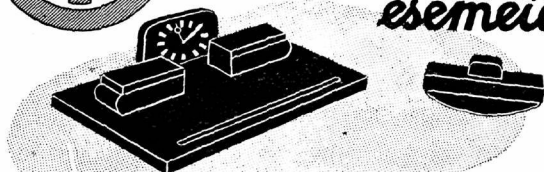
Raudteede prefektuuri Valga rajooni konstaabli kohustetäitjaks on määratud sama prefektuuri allkonstaabel Karl Ilissoo, palgaga XXIII palgaastme järgi, arvates 1. detsembrist s. a.

Lääne prefektuuri asjaajaja Boris Lindmaa on paigutatud ümber oma palvel ja huvides Viljandi-Pärnu prefektuuri koosseisu, arvates 1. detsembrist s. a.

Tallinna-Harju prefektuuri koosseisust kordnik Theodor Tambur on paigutatud ümber oma palvel ja huvides Saare prefektuuri koosseisu, arvates 1. detsembrist s. a.

*Kvaliteetmärgiga
kodusisustuse-
esemeid*

*valmistab
kunstisarveesemetetööstus*

ELMAR PUHM
TALLINN ROOSIKRANTSI 8-a

Küsimusi ja vastuseid

K. V. T. Küsimus. Kas tuleõrjeühing võib liikmeks vastu võtta isiku, kes on karistatud 1½-aastase vangirooduga N. S. § 1694, 1692 ja 152 põhjal?

Vastus. Vabatahtliku tuleõrjeühingu normaalpõhikirja § 8 (RT 1939, 57, 294) järgi võidakse va-

batahtliku tuleõrjeühingu liikmeks vastu võtta Eesti Vabariigi kodanikke, kellele ei ole kohtu poolt määratud säärast karistust, mis ei võimalda riigiteenistusse astumist.

Kriminaalseaduse § 18 ja 19 järgi kaotavad mitmeid seaduses loetletud õigusi, nende hulgas ka riigiteenistuse õigused, kõik surmanuhtlusele või sunnitööle mõistetud isikud, kusjuures sunnitööga karistatud isikud saavad kaotatud õigused tagasi vähemalt 10 aasta möödumisel karistuse ärakandmise ajast arvates.

Sama seaduse § 20 järgi võidakse § 18 ja 19 loetletud õigused (ka riigiteenistuse õigus) ära võtta neilt isikuilt, kellele on määratud vähemalt 1-aastane või sellest pikemaajaline vangimaja-karistus, kusjuures nimetatud õiguste äravõtmine toimub kohtu äranägemisel ja määramisel ning märgitakse iga kord kohtuotsuses. Kui vangimaja karistusega käis kaasas õiguste kaotus, siis saadakse kaotatud õigused tagasi vähemalt 5 aasta möödumisel karistuse ärakandmise ajast arvates.

Kohtuministeeriumi poolt antakse välja karistusteateid, kus on toodud kõigi isikute nimed, kes on kohtu poolt karistatud eelpoolnimetatud karistustega. Karistusteateis on iga kord eraldi näidatud ka õiguste kaotus järgmise märkega: „Õ. V. Krs. § 18 ja 19“. Karistusteated leiduvad kõigis poliitseiasutis.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea loss, Tallinnas, Eesti Pangas 543. Posti jooksev arve 377. Postkast Üksiknumber 30 snt. Kuulutuste hinnad: ¼ lk. Kr. —. Välis- ja esimene sisekaas Kr. 100. Pea- ja vastutav toimetaja: A. Liit. Tegev toimetaja:

Telef.: toimetus 471-90, talitus 448-92. Jooksev arve 438. Tellimishind: aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—, 60.—, ½ lk. Kr. 30.—, ¼ lk. Kr. 15.—, ⅓ lk. Kr. 7.50. Tagumine sisekaas Kr. 75.—. H. Põldvere. Väljaandja: Politseiametnike Keskkogu.

EESTI TÖÖSTUSTARVETE A-S.

TALLINN, V. KARJA 1, TEL. 426-72, 308-89

soovitab omast laost:

ETASIT'i — tõrvavaba katusepapp — üldse ei vaja tõrvamist.

Harilikku katusepappi iga sorti.

Issoleerpappi.

Impregneeritud toorkaltsupappi.

RIUNIT'i — lisaaine tsemendisegu veekindlaks tegemiseks.

Ehitusplaate „ENSONIT“.

KEHRA tapeeti.

Tarvitajateühingu

KAUPLUSTEST

ostate ainult kõrgeväärtuslikke kaupu!

Einelauas Viru 4

sööte ainult maitsvaid ja toitvaid toite!

Nõudke kõikjal ainult

„TERVISE“

karastavaid jooke!

„Tervis“, Tallinn, Erne tän. 11, telef. 463-35.

Omanik G. Laiksoo.

Kellade, kuld-, hõbe-, kristall- ja
bijouterie-kaupade äri

F-ma Louis Grisel kellade esindus

H. WASSERMANN

Tallinn, Viru 23. Telef. 447-26

„Laverna“ tehas

VALMISTAB

GAASIVARUSTUST

TALLINN, NARVA MNT. 15. TEL. 308-12

PÕHJA POOLITÖÖSTUS

Tehas ja kontor: Tallinn, Tartu maantee 105, telef. 301-01.

Uuema ja moodsama sisseseadega niidipoolide tehas.

Valmistab tellimise peale igasuguseid tekstiilpoolisid.

šokolaadi- ja kompvakivabrik

„Effekt“

Tallinn, Kappeli tän. 11. Tel. 312-94.

Reserveeritud

Kõige suurem meeste ja naiste
valmisriiete kaubamaja Eestis

U/Ü. A. RUBANOVITSCH & POJAD

Tallinn, Viru tän. 8. Telef. 436-65

Saapa-, naha- ja hobuseriistade
kauplus

Konstantin Lõoke

Tallinn, Veneturg 9.

Telef. 318-67

Sukatööstus COTTON A/S.

Tallinn, Põhja puiestee 7

Raamat on parim sõber.

Pühendage osa oma vabast ajast kirjandusele. Meilt saate kõiki Eestis ilmuvaid ilu-, noorsoo- ja teaduslikke raamatuid. Võtame vastu tellimisi välismaa kirjandusele ja ajakirjadele. Kõidame raamatuid nägusalt ja vastupidavalt.

RAAMATU-, KIRJUTUSMATERJALI JA
PABERIKAUPADE SUURLAOD
TALLINNAS

K-Ü. „RAHVAÜLIKOOL“

Harju 48, omas majas,
tel. 444-39, 444-37, 442-14

Pärnu mnt. 10, tel. 446-67, 446-66, 451-15

Kala - konservitööstus

Feodor Malahov

Tallinn, Võrgu t. 1, tel. 441-18

Asut. 1890. a.

Valmistab Tallinna kilu plekk-karpides, plekk-ämbrikestes (1—10 kg), puust tünnides (8—125 kg). Sprotid õlis ja tomatis. Marineeritud angerjad. Silmad želees. Skumbria tomatid. Marineeritud heeringad. Marineeritud kurgid. Heeringad rollmops. Tomatid. Kilud „Extra“ 3-me ja 1 kg ämbrites on headuselt samad mis karpides, kuid hinnalt on need 40% odavamad.

Tallinna Eesti Majandusühisus

Tarvitage kõrgeväärtuslikku kaupa!

„Priima“ küünlad, I sort küünlad
II „ „
III „ „
IV „ „

Antiik-
Kabinet-
Obelisk-
Iluküünlad

Jõuluküünlad
Altariküünlad
Säraküünlad
Tõrvikud

Küünlatehas „STEARIIN“ G. Raukas. Telef. 440-95

UUEKS AASTAKS AJAKIRJA TELLIDES VALIGE
AINUKE VASESÜGAVTRÜKIS ILMUV AJAKIRI EESTIS

Nädal Pildis,

MIS OMA MITMEKESISE SISUGA RAHULDAB KÕIKI LUGEJAJD

Uudusena hakkab uuel aastal igas numbris ilmuma **naistenurk**, sisaldades alati värskaid

MOEUUDISEID JA KÄSITÖID

kahevärvilises vasesügavtrükis

„NÄDAL PILDIS“ ilmub 2 korda kuus ja maksab tellides: aastas Kr. 5.—, pooles aastas Kr. 2.50 ja veerandaastas Kr. 1.25. Välismaale 50 prots. kallim. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised ja ajakirjanduse kontorid

Toimetus ja talitus: Tallinn, Tartu maantee nr. 49. Telefon 118 93

*Üksiknumbri hind 25 senti
Müügil kõikjal*

Kõik vähemalt **veerandaasta** tellijad, kes tellimise ära annavad **enne 14. jaanuari**, saavad tasuta kaasandena rebitava **värvitrükis**

SEINAKALENDRI

L. M.

Suurim ja vanim savitööstus

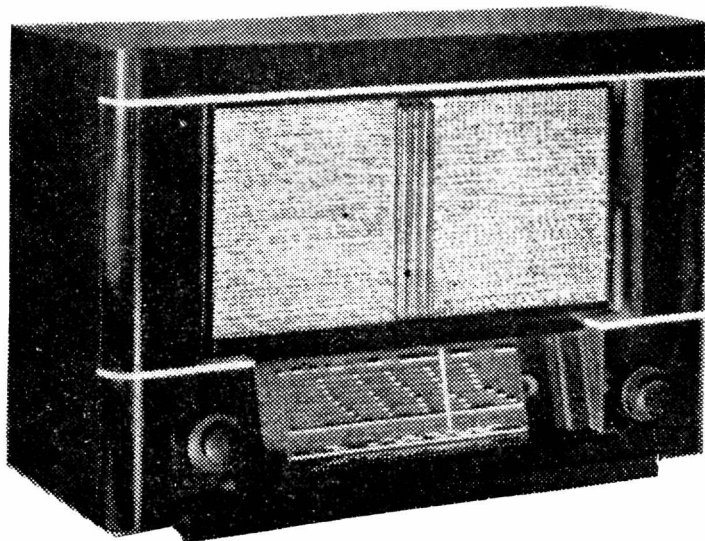
„KOLLE“

Omanik JOH. OHA, Tallinn, Öle 27. Tel. 435-96.

Soovitab suures valikus **värvilisi ahjupotte, telliskive** ja igasugust rauamaterjali ahjudele ja pliitidele.

Teostab igasuguseid ahjude töid linnas ja maal võistlemata hindadega. Töö kiire ja korralik.

Tänavused raadiotippsaavutused asuvad

PHILIPS

Olümpia
sarjas

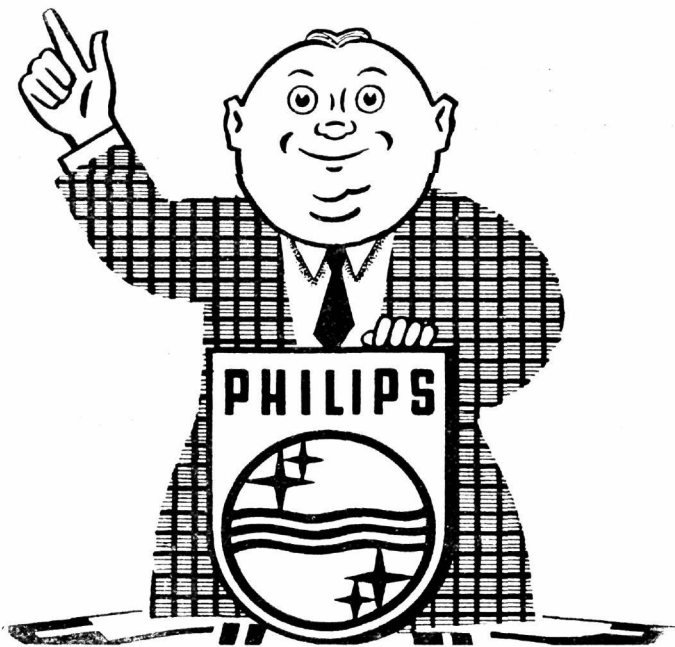
PHILIPS OLÜMPIA II

Tähelepanuvääriv raadioaparaat maailmaturul kõigi viimistlustega, mis soodustavad laitmatut raadiovastuvõttu

Loomulik, puhas ja kristalliselge ülekanne – garanteeritud maailmakuulsate PHILIPS „Miniwatt“ raadiolampide ja erakordselt väljaarendatud valjuhääldaja tõttu.

Tunnustatud erakordne selektiivsus, mis omane juba aastaid PHILIPS raadioaparaatidel ja lubab nõelterasvat saatejaamade eraldamist, on veelgi viimistletud.

Ulatuslikum lühilainete vastuvõtt. Juba 13 meetrist alates lühilained pakuvad tervelt 24 tundi järjest lühilainesaatjate eeskavasid aasta ümberringi

Soliidne konstruktsioon ja silmapaistvalt nägus välimus teevad Olümpia II tõeliseks ehteks igale kodule.

Hind ainult Kr. 245.-
Universaal Kr. 255.-

MAAILMAS TÄHISTAB PHILIPS EMBLEEM RAADIO TIPPSAAVUTUSI

HIND 30 SENTI